SAYISI 5 KURUŞ

SON TELGRAF

PAZARTESİ 11 2nci TEŞRİN 1940

SAYI: 1323 Telefon: Başmuharrir: 20827 — İdare Müdürü: 23300 İstanbul Nuruosmaniye No. 54

En Son Telgrafları Ve Haberleri Veren Akşam Gazetesi

Sahip ve Başmuharriri: ETEM İZZET BENİCE

YIL: 4

İnönü Ulus Başkanlığının ikinci yılında

İnönünün mevcudiyetini taliimizin en büyük lûtfü saymaktayız

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Dünya, her millet için çetin, ölüm ve dirim imtihanı açan vahim, karanlık, kanlı bir devir yaşıyor. Bu devrin Türk milleti için nasıl bir seyir ve akıbet hazırladığını bilmiyoruz. Fakat, hâdiselerin seyir ve inkişafı ne olursa olsun Türk milletinin ve Türk vatanının her türlü cetin imtihanı muvaffakiyetle vereceğinden ve tarihin bandanberi kendisine lâyık olan yüksek maddî ve manevî mevkii muhafaza edeceğinden eminiz. Güneşle beraber yer yüzüne doğan; enerji, hamle, yaşama, imkân, zaman, san ve şeref, maddî ve manevî varlıkta daima ona eşitlik eden bu büyük millet için talîn hükmü daima zafer, daima üstünlük olmuştur. Dünya baki kaldıkça yine de hep öyle olacak, daima Türk milletinin nasibi daha iyiyi, daha mükemmeli, daha büyük kuvvet ve kudreti temsil edecektir. Tarihin seyri ve bugünkü arhı içinde üstünlüğümüzün ve yüksek talîimizin bir ifadesi de İsmet İnönünün başımızda bulunuşudur.

Türk milletinin çeyrek asırlık hayatının her safhasında ve mes'uliyet safında en çetin millet işlerini deruhde eden İnönü'nün Ebedî Şef Atatürk ile beraber ve Atatürk'den sonra millî mukadderatımız üzerinde rehber mevkiinde bulunuşu tarihimizin en büyük gururunu taşıyacağı kadar bugünümüzün ve yarınımızın da en ölçüsüz kudret, emniyet ve kuvvet kaynağı olmakta devam edecektir.

(Devamı 3 üncü sahifede)

Devlet Şefi, millet Babası İnönü

3e Alp fırkası kaçıyor

Fırka müthiş hezimete uğradı

Yetişmek istiyen ihtiyatlar da fırka ile beraber kaçtılar

İtalyanların zayiatı çok ağır

Atina 11 (A.A.) — Yunan karargâhı umumisinin 15 numaralı tebliği - dir:

Düşman, Giride bombalar atmışsa da maddi hasarat ehmiyetsizdir.

(Devamı 3 üncü sahifede)

Yunan - İtalyan harbinin cereyan ettiği Arnavutluk hududunu gösteren tafsilâtlı harita

Almanlar italyadan soğumuş!

Yunan harbi mihvercilerin arasını mı açıyor?

İtalyanın muvaffakıyetsizliği Berlinde iyi karşılanmadı

Londra 11 (A.A.)— Röyter diyor ki: Balkanlarda bulunan ve hem İtalya hem Almanyadaki dahilî vaziyeti iyi bilen müşahitlerden Londraya gelen haberlere göre, İtalyan - Yunan harbi hakkında mihver ortakları arasında bir anlaşmazlık meycut olması ihtimali bir hayaldir.

Bu hususta arada bazı ciddî soğukluklar olacağı tahmin edilmekle beraber bunun henüz zamanı gelmemiştir. Bahsi geçen müşahitlere Berlinden gelen haberlere nazaran, İtalyanların Yunanistanda maruz kaldıkları ilk muvaffakiyetsizlikten dolayı Almanyada umumiyetle büyük bir hoşnutsuzluk olduğu muhakkak ise de Süveyş kanalına ve Mısıra hâkim olmak için şarki Akdenizde oynıyacakları rollere ait ortaklık, bunların arasında anlaşma olduğundan başka birşey ifade etmez. Çünkü müşterek meselede herhangi bir muvaffakiyet için bu anlaşma esastır.

Mihver devletleri, Bulgaristan, Türkiye ve Filistinden geçmek üzere büyük bir seferî heyet göndermek gibi büyük fedakârlıklara katlanmağa lüzum kalmadan bu arzularını tahakkuk ettirmek imkânını bulmağa uğraşmaktadır.

Bulgarlara hakaret etmeyiniz

Bulgarlar Yunan harbini sergüzeşt telâkkî etmezler

Atina, İtalyanların iddiasına cevap veriyor

Atina 11 (A.A.) — Yarı resmî bir membadan bildiriliyor:

Sofyadan İtalyan telgraf ajansına bildirildiğine göre, Bulgar siyasî mahfilleri Yunan mücadelesini sergüzeştlerin en delicesi olarak telâkki etmektedir.

Bu ajansın Atinada da bir muhabiri olduğu zamanları hatırlıyoruz. Ecnebi mahfillerin intibaları nasıl uydurulduğunu biliriz. Bulgarları, mukaddes bir cidali çılgınca bir sergüzeşt addettiklerini zannetmek ve onları bu suretle tahkir eylemek istemeyiz. Zaman kimin çılgın bir sergüzeşte atılmış olduğunu gösterecektir. Eğer bu tabirle adetçe

(Devamı 3 üncü sahifede)

Mahsur italyanlar imhaedildi

Yunanlılar bir çok harp malzemesi iğtinam etti

Pindus mıntakası bu suretle tamizlenmiş oldu

Atina: 11 (A. A.) — Dün akşam neşredilen Yunan tebliğine göre, Pindus mıntakasında muhasara edilmiş bulunan İtalyan Alp askerleri hemen hemen tamamiyle imha edilmiştir. Yunan kıt'aları esirler almışlar ve büyük miktarda harp malzemesi iğtinam etmişlerdir.

Yunan - İtalyan harbine ait diğer telgraflar 3 üncü sahifemizdedir.

20 lira rüşvet teklif eden bir kaçakçı

Emniyet müdürlüğü kaçakçılık şubesi memurları Galatada İbrahim isminde bir beyaz zehir kaçakçısını suç üstünde yakalamışlardır.

İbrahim; üzerinde bulunan eroinin imhası ve kendisinin serbest bırakılması için memurlardan Sait ve komiser İbrahim Hakkıya 20 lira rüşvet teklif etmiştir! Bu cihet de tesbit edilerek hem suçlu hem güçlü kaçakçı asliye 4 üncü ceza mahkemesine verilmiştir. Muhakeme; rüşvet suçundan dolayı İbrahmi 1 ay hapisle para cezasına mahkûm etmiştir. Ayrıca kaçakçılıktan da mahkûm edilmek için 5 inci ceza mahkemesine verilmiştir.

Arabacı Ismail ağırca yaralandı

(Yazısı 3 üncü sahifede)

Molotof Berlinde

Almanlarla Sovyetler arasında Berlinde vuku bulacak müzakerelerin mahiyeti hiç şüphe yok ki bu anda bütün dünyanın dikkat nazarını çekmiş bulunuyor ve, güne şu sual hâkim bulunuyor: — Almanya Sovyet Rusya ile tam bir anlaşma yapabilecek mi?

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Günün en ziyade nazarı dikkati celbeden diplomatik hâdisesi hiç şüphe yok ki Sovyet Hariciye Komiseri ve Başvekili Molotofun Berline davet edilmiş olmasıdır. Bugün Berlinde temas ve müzakerelerine başlıyacak olan Sovyet Hariciye Komiseri ile Alman hariciyesi arasında neler görüşülecekini şimdiden tayin ve tesbite imkân yoktur. Ancak, ihtimaller şunlardır:

A— İktısadî ablukanın yarılması için Sovyet Rusyadan müzaheret talep etmek

B— Avrupanın yeni nizamı üzerinde Sovyetlerle anlaşmak

C— Balkanların yeni nizamı üzerinde Mihver - Sovyet noktai nazarlarını telif eylemek

D— İngiltereye karşı Sovyet Rusya ittifakını temin etmek.

İngiltereye karşı hazırlanan istilâ teşebbüsü kuvveden fiile çıkamamıştır. İngiliz adaları üzerindeki hava faaliyeti de İngilterenin mukavemetine menfî bir tesir yapmamıştır. Cebelüttarık, Mısır, Süveyş istilâ edilememiştir. Bilâkis Yunanistanın harbe girmesi ile Akdenizdeki İngiliz hakimiyeti fevkalâde sevkulceyşi imkânlara kavuşmuştur.

Akdenizde olduğu gibi Okyanuslarda da İngiliz donanması hâkimdir. Amerika bütün gayreti ve imkânları ile İngiltereye yardım etmekte; İngiltere havada, karada, denizde, kuvvetlenmekte, taarruzî harp hazırlığını arttırmaktadır. Mihver için bu harpteki gaye en kısa zamanda İngiltereyi mağlûp

(Devamı 3 üncü sahifede)

Mecidiyeköylüler su ve yol istiyor!

Müteaddit müracaatlara rağmen Belediye harekete geçmiyor!

«Mecidiye köyü» halkı belediyeye müracaat ederek bakımsızlıktan, susuzluktan ve köy yollarının tamirsizliğinden şikâyet etmişlerdir. Mecidiye köylüler bu şikâyetlerini söyle anlatmaktadırlar:

«— Köyümüz 600 haneden fazladır ve 3000 - 4000 nüfusuna malik bir cennettir. Fakat susuzluktan, bakımsızlıktan cehenneme dönüyor!.. Koca köyde gerçi ismen iki çeşme vardır. Fakat bunlardan birinden 15 dakikada bir tek teneke su alınabilmekte; diğerinde ise bir teneke su ancak 31 dakikada dolmaktadır.

Bu vaziyet karşısında evlerde işi, gücü bıraktık. Günde iki kap su almak için çeşmelerin önünde maa aile nöbet bekliyoruz.. Geçenlerde 50 şer imzalı istidalarla iki defa

(Devamı 3 üncü sahifede)

Meclis bu gün toplanıyor

Ankara 11 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisinin cuma günkü toplantısında seçilen encümenlerden bazıları bu sabah ilk toplantılarını yapmışlardır.

Bu meyanda bütçe ve dahiliye encümenleri de bu sabah toplanmıştır. Meclis heyeti umumiyesi saat 15 de toplanacakır.

Balkanlardaki büyük zelzele

Romanya zelzelesi kurbanları artıyor

Meriç, Tunca, Arda nehirleri taştı, ovaları su bastı

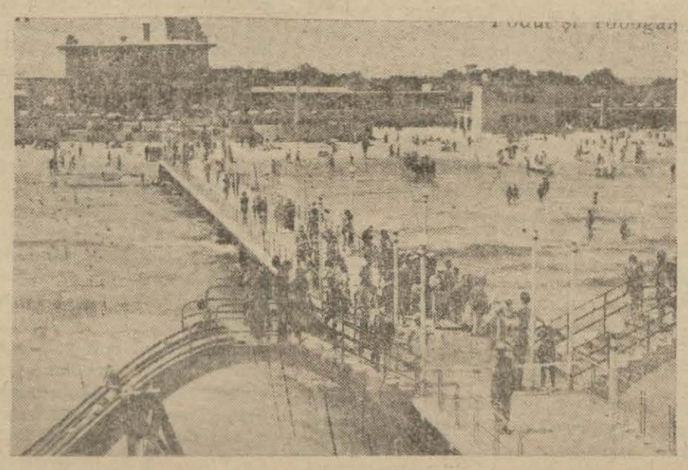

Romanyanın Karadeniz sahillerindeki meşhur Mamaya plâjı

(Yazısı 3 üncü sahifede)

KISACA

Kumandan değiştirirken

İtalyanlar Arnavutluk cephesindeki kumandanı değiştirmişler. Bizim mahut arkadaşa:

— Ne dersin bu değişmeye?.

Diye sordum da;

— Buna önce ademi muvaffakiyetin itirafı.. denir!

Diyerek devam etti:

— Ancak Yunan cephesindeki muvaffakiyetsizlik kumandan değiştirmekle atlatılamaz, ve veçheyi değiştirmek, Arnavutluğu bırakıp gitmekle savuşturulur.. ki, buna da tası tarağı bırakıp gitmek denir!..

ASKER GÖZİLE CEPHELER

Yunanlıların yeni muvaffakiyeti

İtalyanların bir yıldırım harbile işgal edivereceklerini sandıkları Yunanistan önünde bocaladıkları her gün daha iyi anlaşılmaktadır. Esasen bu bocalayışı İtalyan tebliğlerinin kısa ve fazla birsey ifade etmiyen satırlarından olduğu kadar Arnavutluktaki İtalyan kıt'aları başkumandanının değiltirilmesi lüzumunun hissedilmiş olmasından da anlamak pekâlâ kabildir.

Yunanlıların hâlâ Göriceyi tehdit etmesine mukabil İtalyanların Kalamas nehrini aştıkları hakkındaki iddiaları da kat'iyetle tekzip edilmektedir.

Diğer taraftan en son haberlere göre Pindus mıntakasında İtalyan Alp kıt'alarının muhasara ve hemen hemen tamamile imha edilmesi dikkate çok değer bir hâdisedir. Çünkü isminden de anlaşılacağı üzere bu kıt'aların dağlık

(Devamı 3 üncü sahifede)

Fena bir evde yakalanan 2 genç kadın

Muayeneye sevkedildi, ikisinin de hastalıklı olduğu görüldü

(Yazısı 3 üncü sahifede)

ÇERÇEVE

Sığınak

NECİP FAZIL KISAKÜREK

Size korkunç bir bilgisizliğimi itiraf edeceğim:

Ben sığınak adına, İstanbulda neler yapıldığını, nerelerde yapıldığını, nasıl yapıldığını bilmiyorum.

Amma kendi kendime diyorum ki:

— Mademki ben bilmiyorum; öyleyse sığınak adına İstanbulda esaslı hicbir şey yapılmamış bulunuyor.

Bütün bunlar lâf... Ben sığınak adına İstanbulda esaslı hiç bir şey yapılmamış olduğunu biliyorum amma; şehrin ışığından, suyundan, ekmeğinden daha gerekli gördüğüm bu işin yapılmamış olmasına o kadar akıl erdiremiyorum ki, söze:

— Bildiğim hiçbir şey yok!.

Diye başlıyorum.

Sığınak davası, herkese:

— Bahçende bir çukur kaz!.

Emrini vermekle bitecek bir iş mi?. Mutlaka hükûmet eliyle esaslı ve umumî sığınaklar gerektiğinde şüphe mi var?.

Geçen gün sayfiyemsi bir yerde dolaşıyordum. Halkın, âdet yerini bulsun diye bahçede, kırda veya arsada kazıverdiği sığınak müsveddelerini gördüm de parmağımı ısırdım. İçinde bir çift köpeğin bile gerdeğe girmek için kendilerini emniyette duyamıyacağı bu çocuk oyuncaklariyle mi, milyonluk şehir ahalisi kefalet altına alınmıştır?.

Askerlik ve ordu çerçevesinde her tedbir ve malikiyetimiz harikulâde olduğu kadar, harpla ilgili mülki tutumlarımız sakat ve züğürttür diye haykıralım mı yoksa?.

Harbin nasıl patladığını, nasıl inkişaf ve cereyan ettiğini, cephelerde ve gerilerde neler olup bittiğini anlamak için, acaba gereği kadar ameli örnek sahibi değil miyiz?.

Ordu yer yerde pandispanyadan, biz de celikten; şehir her yerde taştan, biz de talaştan...

Bu şehrin, ışıktan, sudan ve ekmekten evvel sığınaklarını düşününüz!!!

HADİSELER KARŞISINDA SON TELGRAF

APARTMAN VE ÇUVAL

Bazı kömürcüler, nakliye parasından vesaireden başka, 50 kuruş da çuval kirası alıyorlar. Çuval pahalı ve tanesi 2 lira imiş. İyi, anladık ama bir çuval, meselâ, günde beş dafa kullanılsa, ay sonunda, kıymetinin on misli kira bedeli getirecek demektir.

Artık, apartman yaptırmamalı da, bari, çuval alıp kiraya vermeli, daha kârlı iş!

AYILMIYAN ADAM

Tam 25 senedir hiç ayılmıyan sarhoşun biri, geçen gün, mahkemede cezayı giyince, birden ayılmış,kendine gelmiş! 25 sene müddetle, hiç ayılmadan serhoş olmak kolay iş değil! Dile kolay.. Bizce, bu adamın serhoşluğunn 25 inci yıl dönümü münasebetile bir jübile tertip etmeli!

ZENGİN DİLENCİ

Fakir ve sefil olduğunu iddia ederek, yardım için belediyeye müracaat eden bir adamın ceplerinde, 53,5 lira para bulunmuş! Gazeteler, bu hâdiseden taaccüple bahs ediyor.

Yahu, belki, bu adam için, 53,5 liranın on para kadar bile kıymeti yoktur?!.

CEVAP VERMEMİŞLER

Belediye, bundan bir müddet evvel, «çöp» tabirile neyin kart edildiğini bütün büyük Avrupa memleketlerinden sormuştu.

Dün, bir gazete hâlâ hiç bir cevap alınmadığını yazıyor. Şaşmıyoruz: Biz, vaktile böyle garip sualler sormanın sırası olmadığını acizane bağırmıştık!

AHMET RAUF

Bir Bire

Mahalle aralarına kadar..

Dün, muharrir arkadaşlardan Osman Cemal, İstanbuldaki sinema bolluğundan şikâyet ediyordu. Gecenlerde, duvarları maili inhidam görülen bir sinema kapatıldı. Şehrin en ücra mahallelerine kadar sinemalar açılıyor. Buralarda bir takım sıhhî, fennî, hattâ ahlâkî şartlar lâzım. Acaba, bu cihetler iyice kontrol ediliyor mu?.

BÜRHAN CEVAT

İnsafsızca ihtikâr

Bazı küçük çecuk malzemesi 25 kuruştan 200 kuruşa çıkarılmış!

Küçük çocuk sahibi aileler çocuk giyim ve bakım malzemesinin son zamanlarda çok pahalılaşmasından müşteki bulunmaktadırlar.

Muşamba, kundak, pamuklu, tülbent ve saire gibi en lüzumlu cocuk eşyasının fiatları üzerindeki bu tereffü ihtikârı da aşmıştır.

Meselâ evvelce 25 kuruş olan çocuk muşambalarını muhtekirler 2 liraya yükseltmişlerdir. 2 lira vermeğe razı olan çocuk baba, anaları bunu da müşkülâtla bulabilmektedirler.

BİR ÇOCUK BABASI NE DİYOR?

Sebze ve meyva hâlinde kabzimal İsmail Karaer isminde çocuk babası bir okuyucumuzun bu husustaki şikâyeti de şayanı dikkattir.

B. İsmail Karaer şunları söylemektedir

«— Mahmutpaşa ve kapalı çarşıyı baştan aşağı dolaştım. Musamba bulamadım. Bir yerde iki liraya olduğunu söylediler. Evvelce 25 kuruşa aldığım ayni muşambayı mecburen 2 liraya aldım. Bazı insafsızların bu kabil lüzumlu çocuk malzemesini sakladıklarını da işittim.»

Fiat mürakabe komisyonunun; tekmil küçük çocuk baba ve analarını alâkadar eden bu mevzula ehemmiyetle meşgul olması icap etmektedir.

Dört çocuklu muhtaçlara yardım

Muhtaç dört ve dörtten fazla çocuk sahibi olanlara çocuk esirgeme kurumu genel merkezince yardım olunacaktır. Bunlar evrakı müsbite ve cüzdanları ile genel merkezin sıhhat şubesine müracaat etmelidirler.

Trenlere fazla eşya almak için..

Devlet Demiryolları idaresi 15 tonluk vagonların tonajlarını 16 tona iblâğ etmeği kararlaştırmıştır.

Bu suretle beher vagona daha fazla ticarî eşya ve malzeme alınabilecekitr. Karar ayın 25 inden itibaren muteber olacaktır.

Radyoda imtihanlar Bugün bitiyor

Radyoda alaturka saz ve ses san'atkârlarını çoğaltmak üzere alınacak kadın, erkek sazende ve hanendelerin imtihanları bugün neticelenecektir. İmtihanlara 100 e yakın san'atkâr iştirak etmiştir.

Talipler bir jüri heyeti önünde mikrofona okumakta ve ayrıca diğer bir odada hoparlörden ses ve sazları dinlenerek radyoya uygun gelip gelmediği de tetkik olunmaktadır.

Açık iş ve memuriyetler

Adliye Vekâleti levazım ve daire müdürlüğü; bilûmum elektrik ve elektrikle işleyen makineler ve asansörlerden anlar ve bunları tamir edip işletmeğe ehliyetli bir elektrik memuru aramaktadır. Aylık ücret 110 liradır.

Ankarada Gazi orman çiftliği fabrikası tornahanesi için daimî bir ustabaşı aranmaktadır. Tahriren mezkûr çiftlik müdürlüğüne müracaat olunmalıdır.

Şehrimiz defterdarlığı lise mezunu ve orta mektep mezunlarından memur alacaktır. İmtihan ayın on beşindedir. Müracaat müddeti ayın on üçüne kadardır.

HALK Filezofu

Koyunlara hücum!

İtalya Hariciye Nazırı Kont Cianonun, Selânik bombardımanına iştirakinden dolayı hava albaylığına terfi ettirilmiş olmasına bakmayın. Müşarünileyh, daha birkaç gün evvel de yarbaylığa terfi etmişti.

İtalyan hava ordusunda, her haftabaşı dağıtılan bu rütbe ve unvanları düşününce, insan zanneder ki, Yunanistanın altı üstüne geldi; Yunan askerî hedefleri mahv ve perişan edildi.

Resmî tebliğlerin ve Atina ajansının bugüne kadar en sarih olarak ifade ettiği hakikat şudur ki, harbin başındanberi, tek askerî hedefe hava hücumu yapılmış değildir.

Buna mukabil, İtalyanlar, masum ve günahsız sivil halkı, vadilerde otlıyan koyun sürülerini, dağ başlarında kavalını çalan çobanları bombardıman ediyorlar.

Bunun iki sebebi var:

Birincisi, askerî hedeflerin etrafında müdafaa tertibatı alınmış ve dafi silâhlar tâbiye edilmiştir. Zaten, zoraki uçan ve Yunanistana kadar istemiyerek gelen İtalyan tayyarecileri biliyorlar ki, askerî hedeflere yaklaştıkları takdirde, kendilerini bekliyen âkıbet ölümdür.

İkincisi de, İtalyan kumandanlığı, sivilleri bombardıman ederek, halk arasında bezginlik, hoşnutsuzluk, teslimiyet haleti ruhiyesi uyandırmağa çalışıyor.

Vatan ve istiklâlini müdafaa eden asîl Elen milleti, mütecavizin önünde asla boyun eğmiyecek ve teslim olmıyacaktır.

Fakat, haksız mütecavizler, yeşil vadilerde otlıyan koyun sürülerinden ne istiyorlar, onları neden bombalıyorlar?. Buna aklım ermedi.

Medeniyete bakın!. Avrupada yeni nizam kuracaklarını iddia eden mihvercilerin yaptığı işe bakın!.

REŞAT FEYZİ

KÜÇÜK HABERLER

★ Ahmet isminde bir sabıkalı Kumkapı civarında Abdullah isminde bir karpuzcudan bir karpuz çalmış ve 3 ay 15 gün hapse mahkûm olunmuştur.

★ Dün Antakyada ilk defa olarak habersiz bir alarm işareti verilmiş ve pasif müdafaa tecrübesi 45 dakika sürmüştür.

★ İngilizler İzmir piyasasından 12 milyon kilo tütün alacaklardır.

★ Asri mezarlığa naklolunan mezarların üzerlerindeki eski yazılar «buraya eski yazılar girmez» diye alçı ile kapatılmıştır. Bu meyanda Ömer Seyfettinin mezarının da yazısı kapatılmıştır. Bu cihet şikâyetleri mucip olmuştur.

★ Kaptan ve makinistlerin deniz ticaret mektebindeki imtihanları bitmiştir. Neticeler Vekâlete gönderilecektir.

★ İstanbulda bulunan Yunanlılardan 300 kişilik bir kafile vatanî vazifelerini ifa için Atinaya hareket etmişlerdir.

★ Son zamanlarda şehrimizde emlâk alım ve satımı hızlanmış her ay 2 - 3 milyon liralık muamele cereyan etmiştir.

★ İstanbul semtinde imar işleri için bir yılda ceman 1 milyon 702 bin 755 lira sarfolunmuştur. Beyoğlu semti için ise ayni yıl 702 bin 798 lira harcanmıştır.

Barbaros heykeli

Şanlı denizcinin bir heykeli yapılıp makberesi karşısı da yıkılacak

Belediye reisliği şanlı Türk denizcisi Barbaros Hayrettinin güzel bir heykelini yaptıracaktır. Bu heykel Barbaros Hayrettinin Beşiktaştaki makberesi önüne veya karşısına konulacaktır.

Diğer taraftan makbere karşısındaki kahveler ve tütüncü, ahçı dükkânlarile üstlerindeki evler istimlâk olunarak yıkılacaklardır.

Bu adanın yıkılması ile Sinanpaşa camiinin etrafı da kısmen açılmış olacaktır. Makbereden itibaren vapur iskelesine inen yol ve bilâhare heykel civarı asfalta tahvil olunacaktır.

Sahte 100 kuruşluklar hakikilerinden nasıl tefrik edilir?

Üzerlerinde 100 kuruş ibarei bulunan liraları kabul etmiyenler hakkında kanunî takibat yapılacağını yazmıştık. Diğer taraftan esasen pek mahdut olan sahte gümüş liraların hakikilerinden tefriki şu suretle pek kolaydır.

Kalp gümüş liralıkların «Türkiye Cumhuriyeti» ibaresindeki H harfinin ortasında cizgi olmadığı gibi kenarlarındaki T. C. harflerinin ara yerindeki nokta; hakikilerinde yuvarlak, ahtelerinde dört köşedir. Kalplardaki 100 kuruş rakamının üzerine el ile dokunulduğu zaman hafif bir kavpaklık hissolunmaktadır.

Mısırdaki tütün fabrikamız kapatıldı

Mısırdaki tütün fabrikamız Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince kapatılmıştır. Buna sebep; harp vaziyeti dolayısile fabrikanın idaresine imkân görülememesidir.

POLİS VE MAHKEMELER

Polislere tabanca ve bıçakla hücum eden sarhoş!

Şehremininde oturan Hüseyin isminde biri dün fitil gibi sarhoş olmuş ve sokakta oynayan çocukları görünce Amerikan filimlerini hatırlıyarak tabancasını çekmiş ve:

«— Şimdi sizi yakarım ben kovboyum!» diyip havaya ateş etmiştir.

Polisler silâh sesini işitip Hüseyni yakalamak istemişlerse de azılı sarhoş hem kaçmağa ve hem de polislere ateş etmeğe başlamıştır. Polisler tabancalı sarhoşu uzun müddet takip etmişler ve nihayet Hüseyin civardaki bostanlardan birine girerek buradan da polislere ateşe koyulmuştur.

Tabancasındaki kurşunlar bitinceye kadar ateş eden Hüseyin bilâhare bıçağını da çekip yine polislere hücum etmiştir. Fakat memurlar kendisini zorla yakalamışlar ve adliyeye vermişlerdir. Hüseyin tevkif olunmuştur.

Carih bekçi 7 ay hapse Mahkûm oldu

Bundan bir ay evvel İbrahim isminde bir mahalle bekçisi arkadası Mustafayı kıskançlık yüzünden yaralamıştı. Evvelki gün asliye sekizinci ceza mahkemesi İbrahimi 7 ay hapse mahkûm etmiştir.

DÖNMIYEN FILO

Büyük Tarihî Tefrika

No. 38 — Yazan: RAHMİ YAĞIZ

Harbin üçüncü senesinde donanma

Midillinin süvarisi Fon Müller değişmiş, yerine kumandan Fon Haydeberk getirilmişti. Yavuzda süvari Akkerman vardı. Her iki geminin erkânıharbiyesi, teknik işleri, seyir ve harp kumanda mevkileri tamamen Almanlar elindeydi..

Skavt filosunun komodorluğu da Alman binbaşısı Fon Matlonun uhdesinde bulunuyordu.

Her gemide süvariyi murakabe eder gibi davranan bir Alman müşavir zabit vardı. Paşoviçin Amiral gemisi provasına çektiği forsla bu iki geminin mürettebatını tamamen Almanlardan seçmek teşebbüsü; Almanların müttefikleri bulunan Osmanlılara karşı bir dosttan ziyade memleketi istilâ edilmiş mağlûp bir devlet muamelesi yapmak hususundaki tezahürattan birisi olmuştur.

Harbin üçüncü yılına girilirken, Osmanlı donanmasının artık yapacağı hiçbir iş kalmamış bulunuyordu. Çanakkaledeki harpler hemen hemen nihayet bulmuş gibi bir şekil almıştı.

Karşılıklı siperlere giren ihraç kuvvetlerile boğaz muhafızları, birbirine 30 - 40 metre mesafeye kadar sokulmuş olan istihkâmlarda şakalaşırcasına hareketlerle bekleşiyorlar, şimdi döğüşün merkezi sıkleti Suriyeye intikal ettiği cihetle itilâf kuvvetleri kat'î neticeyi burada temin etmek için Filistin, Gazza ve Irak cephesine yığdıkları kuvvetlerle taarruzlara geçiyorlardı.

İşte bu sıralarda, donanma birinci kumandanı Amiral Suşon Alman umumî karargâhı tarafından Osmanlı karargâhına müracaatla kendi devletinde vazife almak üzere geriye gidiyordu.

Suşonu istihlâf etmek üzere Osmanlı donanma kumandanlığına Amiral Fon Paşoviç tavsiye edilmiş, Osmanlı umumi karargâhı tarafından tasvip edilen bu tavsiye, iradei seniyye ile de teyit edilerek Suşon, donanma kumandanlığını Paşoviçe devir ve teslim etmiş, Berline avdet ediyordu.

Amiral Paşoviç donanmayı teslim aldığı zaman çok fakir bir materyal halinde buldu.

Amiral gemisi Yavuzla Midilli kruvazörü ve Hamidiyeden başka sağlam gemi hemen hemen yok gibiydi.

Eski nizamı harbe göre, Barbaros, Turgut, Peykişevket, Muinizafer, Muaveneti Milliye, Yadigârı Millet, Mecidiye ve daha bir kısım muhripler perakende hizmetlere verilmiş, binaenaleyh donanma, iş görecek vaziyette değildi.

Rusya ile mütareke akdolunmuş Karadenizde sükûn tesessüs etmiş, o zaman harp vaziyetinin icabı esasen donanmaya da görecek iş mevcut olmadığından Amiral Paşoviç donanmaya gelip de Yavuza yerleştikten sonra talim ve tatbikatlarla meşgul olmağa başladı.

İstanbul, o zamanlar sık sık itilâf devletlerinin hava kuvvetleri tarafından hücumlara maruz bulunuyor; gece, gündüz şehre gelen düşman tayyareleri şehrin bazı semtlerini bombalıyorlar, Ayastafanostaki tayyare karargâhında hazırlanan bir hava müfrezesi bunlara karşı uçuş yapıyor, lâkin hiçbir netice elde edilemiyordu.

Umumî harpte henüz iptidaî şeklini muhafaza eden dünya tayyareciliği, bugünkü gibi dehşetli ve muazzam hava akınları yapmak kabiliyetinde değildi.

Evvelâ tayyarelerin uçuş müddetleri, tahammül sıaları, bomba taşıma kudret ve isabet miktarları da çok az, hemen hiç denecek bir derecedeydi.

İstanbula yapılan hava akınlarında bir düşman tayyaresi düşürülmüş, bu tayyarelerin Harbiye nezaretine attığı bombalardan birisi Mahmutpaşada Havuzlu hana isabet etmiş, diğer birisi Yeşildirekte bir evin çatısına saplanarak patlamamış, bir üçüncüsü ancak nezaret binasının arkasında, Bekirağa bölüğü civarındaki itfaiye ahırları önünde infilâk etmişti.

Yine Haydarpaşa garını bombalamak istiyen bu akıncı filoları attıkları bombaları denize düşürmüşler. bir tanesini de Haydarpaşa koyunda, caddenin kenarına isabet ettirerek bir telgraf direği devirmekten başka hiçbir hasar meydana getirememişlerdi.

Maamafih hava akınları, ihtiyar padişahı korkutmakla mühim tesir icra etmiş oluyor, bu silâha verilen ehemmiyetle her gün bir parça daha terakki edişi harp uzadığı takdirde tayyarenin çok mühim bir tahrip vasıtası olacağı anlaşılıyordu.

Padişahı teskine uğraşan Harbiye Nazırı tayyare akınlarının men'i icin muhtelif tedbirlere baş vuruyordu. Bu mâni tedbirler, şehrin muhtelif noktalarına mitralyöz ve defi bataryaları koymak, tayyareler daha gelirken alârm işareti verilmekle tahaffuz tedbirleri almaktan ileri geçemiyordu.

(Devamı var)

DIŞ POLİTİKA

Çin - Japon harbi

Yazan: Ahmet Şükrü ESME[R]

Avrupa harbiyle o kadar meşg[ul]üz ki, bu mücadeleden çok evv[el] başlıyan Uzak - Şark muharebesi ni bazan unutmaktayız. Halbuki bilhassa üçlü paktın imzasından sonra Uzak - Şark'ın mukadderatiyle Avrupa'nın mukadderatı biribirine bağlandığından Çin - Japon muharebesi, Avrupa harbinin safhalarından biri sayılmak lâzım gelir.

Ortada Avrupa harbi, Uzak - Şa[rk] harbi diye iki muharebe yok[tur] Çin - Japon harbi v Avrupa harbi biribirine bağlanmıştır. Ve ay[nı] mücadelenin iki safhasıdır. Avru[pa] pa kıtasındaki mücadeleyi yakı[n] dan takip etmekteyiz. Fakat acaba Uzak - Şark safhası ne vaziye[t]tedir? Malumdûr ki burada Japonya, Çan - Kay - Şek'in liderliği a[l]tında nüfuzu döryüz milyona b[alig] olan bir milletle karşılaşmaktadır. Üç seneden fazla bir zamandan beri devam eden bu muharebede Japonya, büyük askerî zaferler ka[]zanmıştır.

Aşağı yukarı her askerî hedefine [] varmıştır. Fakat esas hedefine bulunan zamandan ziyade uzakta bulun[]yor. Bu hedef te Uzak - Şark'ta yeni nizam kurmak şeklinde hul[]sa edilebilir.

Almanya'nın ve İtalya'nın yeni Avrupa için tasavvur ettikleri yeni nizamdan behsediliyor. Hakikatte Japonya'nın Uzak - Şark'ı tahakkümü altına almaktan başka bir mânaya delalet etmiyen yeni nizam kurma teşebbüsü, Almanya'nın nizamından daha eskidir.

Almanya Avrupa kat'a[] sında senelerce çalışarak kuvvetli bir harp makanizması ku[r]duktan sonra, Avrupa'yı istilâsı al[]tına geçirmeğe teşebbüs ettiği gibi, Uzak - Şark'ta da Japonya, b[ü]yük hazırlıktan sonra sulh p[]ver Çin'i feth ve istilâya teşebbüs etmiştir.

Fakat Çin kıtaları, memleketin genişliğinden istifade ederek, ile[r]liyen japon kıtalarının önünden çekilmi[ş] ve bu gün İngiltere'nin de[] niz kuvetile karşılaşan Almanya bir çıkmaz içine girdiği gibi, Uzak - Şark'ta Japonya da çıkmaz içine girmiş bulunmaktadır.

Japonya'nın bu Çin harbinde karşılaştığı bir zorluk da dahilî vaziyettir. Japonya'yı bu Çin macerasına sürükliyenler, askerî zümredir. Ve Çin işi uzadıkça bu zümreye karşı Japonya'da bir cereyan belirmektedir.

Askerler, geçen yaz İngiltere'nin Birmanya yolunu kapamağa muvafakat etmesini, memleketin iç vaziyetlerini takviye etmek için istismar ettiler. Ve bir müddet Fakat kârıumumiye, i oyaladılar. [] japonlar, Birmanya yolunun serî [] panmasile de Çin harbinin bildikle[ri] neticeye varamıyacağını [] rinden üçlü paktı imzalamıya ka[] rar verdiler. Üçlü paktın şumulünü anlamak için bunu, Japonya'nın temin edecek askerî ve siyasî ya[r]dımdan ziyade dahilî politika bakımından mülâhaza etmek gerekir.

Harbin uzaması yüzünden çıkmaza giren askerî zümre, japon efkârıumumiyesi karşısında vaziyetini takviye etmek için yeni sansasiyonlar peşindedir. Avrupa harbinde de müşkülât arttıkça, Almanya'nın ve İtalya'nın bu sansasiyonlara olan ihtiyaçları da artacaktır.

Fakat üçlü paktın imzası Japon[]

(Devamı 3 üncü sahifede)

Birimizin Derdi Hepimizin Derdi

Vilâyetin kapattığı bir ahır tekrar nasıl açıla bilir?

Kızıltoprakta Ihlamur caddesinin Rüştiye mahallesinde oturanlar şayanı dikkat bir şikâyette bulunmaktadırlar.

«Evlerimizin arasında bulunan bir ahırdan hepimiz şikâyetçi idik. Kapatılması için vilâyete verdiğimiz mazbata üzerine 15 ağustosta bu inek ahırı kapatıldı. Fakat geçen gün bu ahırın tekrar açıldığını hayretle gördük. Kapatılma emrine ve kapatılmış olmasına rağmen nasıl açıldığına şaştık. Pis kokular tekrar başladı. Evlerimizde oturamaz olduk. Alâkadarlar bu garip açılışı görmüyorlar mı?»

Son Telgraf — İkametgâhlar arasında ahır bulunamıyacağı kaidına istinaden kapatıldığı anlaşılan bu yerin tekrar açılabilmesi şayanı dikkattir. Şikâyet ve meselede hakkında Kadıköy kaymakamlığının ehemmiyetle nazarı dikkatini celbederiz.

AVRUPA HARBİNİN YENİ MESELELERİ

Ameli Amerikalı

Yazan: ALİ KEMAL SUNMAN

Amerikada Cumhurriyaseti intihabı artık neticelendi. Olur olmaz vsilelerle tekrar edilen tabirlerden birini kullanmağa müsaade edilirse, bu neticeye de Amerika Birleşik devletlerinin siyasî tarihinde bir «dönüm noktası» denebilir. Amerikalıların tarihinde böyle noktalar var. Talihli Amerikalılar müşkül zamanlarında kendilerine en uygun devlet reisini bulmakta yanılmamışlardır. Meselâ 917 de bütün Amerikan milleti reis Vilsonun arkasında, ona müzahir olmuştu. Hakikaten bu reis bütün Amerikalılar namına dünyaya hitap edebilmek kuvvet ve salâhiyetini tam manasile almıştı. Reis Vilsonun Amerikası o zamanki Avrupa harbine girmiş oldu.. Sonra meşhur 14 maddesile de dünyaya yeni bir nizam vermek üzere sulhun tanzimi işinde de en mühim bir rolü aldı.

Amerikanın harbe müdahalesi müttefiklerin davasına kuvvet vermiş oldu. Yeni dünyanın Avrupa harbine karışması o seferki kavgayı müttefiklerin lehine bitirmiye yaradı.

Birleşik Amerika devletlerine taallûk eden meseleleri ötedenberi derin bir bilgi ile yazmakla meşhur Fransız muharriri Firmin Roz Amerikanın o zamanki Avrupa harbine karışmasile bu harbi müttefikler lehine kazandırmağa ne kadar büyük bir hizmet ettiğini kaydederken şunu da ilâve eder:

Müttefikler Amerikalıların yardımı ile harbi kazandılar. Fakat yine Amerikalıların artık Avrupa işlerine karışmaz olmasile de sulhu kaybettiler!.

Şimdi yeni dönüm noktasında Amerikalıların tayin edecekleri hattı hareket ne olacak?. İngilterenin davasına filen müzaheret suretile Avrupa harbine müdahale mi?. Bunun için şimdiye kadar yazılmamış yazı, yürütülmemiş mütalea kalmadı. Fakat doğrusunu söylemek lâzımsa istikbalin hukukuna riayet etmenin daha uygun olacağını saklamamalı. Çok defa istikbalin hududuna ilişerek bugünden yarını anlamak merakına düşülmektedir. Halbuki vekayiin inkişaf etmek hakkı vardır.

Amerika bu harbe karışmamakla beraber sanayi ve istihsalât sahasında İngiltereye her türlü yardımı yapmak belki daha müessir neticeler verecektir. Bu suretle Amerikanın menbaları İngiltere için tükenmez olacak, o menbalardan istifade azami dereceye çıkarılacaktır.

Harbe girmemiş bir Amerika başka, harbe girerek kendi ihtiyaçlarını da düşünmek mecburiyetinde kalacak bir Amerika yine başkadır.

Geçen harpten sonra Amerika artık Avrupa işlerine karışmaz oldu. Reis Vilsonun o kadar ehemmiyet verdiği Cemiyeti Akvam ise Amerikanın iştirak etmemesi yüzünden daha ilk günde felce uğradı. Amerikalılar Versay muahedesini bir tarafa bırakarak Almanya ile ayrıca sulh akdetmiş oldular. Bütün bu haller Amerika efkârı umumiyesinin bir daha Avrupada çıkacak herhangi bir harbe karışmamak yolundaki tezahürleri demekti. Zannedildi ki Avrupa işlerinden uzak kalmakla hakikaten tehlikenin de önü alınabilir. Ne çare ki son senelerin vekayii bunun başka türlüsünü gösterdi. Milletler arasında gitgide artan münasebat, yakınlık artık eski ve yeni dünyaların münzevî yaşamasına hiç müsait değil.

Bugün Avrupayı tehdidi altında bulunduran tehlike Amerikayı da ister istemez düşündürmektedir.

Söylemeğe hacet yok ki bunlar hep istikbalin hazırladığı vekayi olacak. İstikbalin hudutlarına vaktinden evvel girmeğe kalkışmak doğru değil. Muhakkak olan keyfiyet Amerikalının amelî bir insan olduğudur. Zamanı gelince kararını verecek.

Son Telgraf'ın edebî romanı: 167

GÖZYAŞLARI

ETEM İZZET BENİCE

— Cevat bey bugün on yedi buçuğa doğru Perapalastan çıkacak. Kapıda bekliyeceksin, çantayı hemen kapıp yandaki sokağa sapacak, seni bekliyen otomobile atlıyacaksın. Sonra...

O devam ediyordu. Daha çok dalmıştım. Yine değişiyordum. Yine içimde sarsıntılar, beynimde rüzgârlanmalar oluyordu. Bir an sonra beynimde esen bu rüzgâr bir kasırga hükmüne girmeğe, kafamdaki hüceyreleri kazımağa, beynimi savruk savruk etmeğe başladı. Vücudüme bir titreme geldi. Gözlerim büyüdü büyüdü ve kendimi onun gözbebekleri içinde görmeğe başladım.

Karışık bir saç sakal!,
Uzun kirli tırnaklar.
Tanınmaz bir yüz.
Yırtık pırtık elbiseler.
Çamurlu ve.. yarık ayaklar.
Tırmıklı, şiş, paslı eller!.

Bu adama bakarken yine kafamın içinde bir sarsıntı oldu. Bir damar koptu. İçimdeki kasırga coştu, kabardı ve dünya tekrar gözlerimde karardı. Fakat, bu bana bir yenilik getirdi: Muhakemem çalışmağa başlamıştı.

İçimden hıçkırıklı bir feryat koptu:

— Kahpe!.

Ve.. haykırdım:

— Casus karı!.

Ve.. kuduz bir hamle ile üzerine atıldım. Parmaklarım boğazına geçmişti. Sıkıyordum. Söleniyordum:

— Demek casus sendin!.
Beni yere sen vurdun!.
Bunu şimdi söylüyorsun,
İtiraf!.
Casusluğu itiraf!.

Parmaklarım sıkıştırkça gözleri büyüyor, sesi hırlıyor, ağzından köpükler geliyordu. Ve.. ben yine haykırarak devam ediyordum:

— Şimdi de beni casus yapıyorsun!.

Casusluğa gönderiyorsun!.

Milletimi İngilizlere satmağa gönderiyorsun Öldürdüğün, bitirdiğin, mahv ve harap ettiğin bir insanın lâşesini bile bu yolda kullanmak istiyorsun!..

Bayağı kadın!.
Alçak kadın!.
İfade edilemiyen kadın!.
Ben ne aptalmışım?!.

Seni yalnız bir kadın, sadece bir dalgın kız, daha sonra ele avuca sığmıyan şehvet kuduzu bir orospu bilmiştim!..

Şimdi öğreniyorum.
Şimdi biliyorum!
Şimdi tanıyorum..
Sen casussun!.
Casus!.
Benide casus yapacaktın!.
Bu işini de bitirip yine beni tekmeliyecektin!.
Artık sana hayat yok.
Yaşamak yok!.
Güneş yok!..
Kapa gözlerini..
Öl!..
Boğul!.

Ve Daha sonra göğsünü açtım:

— Kalpsiz kadın!.
Mel'un kadın..
Casus kadın..

Dedim ve memesini ısıra ısıra kopardım. Kalbinin üzerindeki etleri dişlerimle parçaladım.. Açtım. Kanını içtim. Kalbini deldim, içine kirli nasırlı parmaklarımı soktum, orada kanlanan parmaklarımı eşindirdim; o karanlık kalbi güneşe gösterdim.

Artık ölmüştü.
Bir kelime söyliyemeden,
— Ruhi..
Bile diyemeden ölmüştü.
Onu ben öldürmüştüm!.
Fakat, bu öldürüş de yetmiyordu!.
İçimdeki fırtına hâlâ dinmemişti.

(Devamı var)

ŞEHİRDEN - MEMLEKETTEN - BÜTÜN DÜNYADAN

SON HAVADİSLER

Polonya ordusu yakında Mısırda harp edecek

Londra: 11 (A.A.) — Polonya başvekili ve Polonya kıt'aları başkumandanı General Sikorski dün irad ettiği bir hitabede ezcümle Mısırdaki Polonya kıt'alarının pek yakında İtalyan ordusuna karşı harp edeceklerini söylemiştir.

General, Yunanistanın kahramanca müdafaasının ve Roozevelt'in Cumhurreisliğine tekrar intihabının müttefiklerin davasını zafere götüren yolda iki mühim merhale olduğunu ilâve etmiştir.

Londraya akın

Londra 11 (A.A.)— Düşman tayyarelerinin dün akşamki faaliyeti pek o kadar geniş mikyasta olmamakla beraber, evvelki gecekinden fazla olmuştur.

Düşmanın faaliyeti, yarı gece - den biraz sonra durmuştur. Hava Nezaretinin tebliğinde ve bilhassa Taymis halici ile cenup sahilinde bazı münferit hâdiseler vuka gelmiş olduğu bildirilmektedir. Fakat bunların hicbirinde mühim hasarat vuka gelmiş değildir. Maamafih Taymis halicinin cenup sahili yakininde bir binanın yıkılması birkaç kişinin ölmesine sebebiyet vermiştir.

Bu münferit hâdiseler haricinde tayyarelerin bombardımanı Londra mıntakası üzerine teksif edilmiştir. Birkaç yangın çıkmıştır. Bunlardan yalnız bir tanesi büyüktür. Bütün bu yangınlar sürâtle bastırılmıştır. Payıtahtın muhtelif noktalarında bazı evler, ticarethaneler ve kanalizasyonlar hasara uğramıştır. Maamafih hasarat umumiyetle, ehemmiyetsizdir ve telefat miktarı azdır.

Üçüncü Alp kıtası kaçıyor

(1 inci sahifeden devam)

Epir cephesinde topcularımız düşman tecemmülerini muvaffakiyyetle bombardıman ederek dağıtmıştır. Düşman çekilirken elimize her nevi malzeme ve mühimmat terketmiştir.

28 Ilkteşrinden 10 sonteşrine kadar ceryan eden muharebelerde Pindosun şimalinde Smonika ve Grammos arasında cereyan eden muharebeler üçüncü İtalyan alp fırkasının hezimet ve inhilâlile neticelenmiştir. Bu fırka süvari berzağlıları ve diğer fa - şit teşekkülleri ile takviye edilmiş İtalyanın en güzide birliklerinden biri idi.

Üçüncü Alp fırkası bir senedenberi Arnavutlukta bulunuyor ve araziyi biliyordu.

Düşman harp başlar başlamaz bu fırkayı dağlık mıntakada ileriye sürmüştür. Maksadı Meçova'ya varmak ve Epir'i Tesalya'ya başlıyan büyük şoseyi kesmek idi. Düşman sefer kıtaatımıza çarparken uzun ve yorucu yürüyüşlerle diğer kıtaatımzı bu mıntakaya yetişmişler ve şiddetli bir mukabil taarruza geçmişledir. Çetin ve müşkül şartlar altında cereyan eden şiddetli mücadelede Üçüncü Alp fırkası mağlup edilerek kaçmağa başlamış ve Avlonya'ya çıkarılıp alelâcele kamyonlarla yardımına sevkedilen takviye kuvvetlerini de bu firara sürüklemiştir.

Dşmanın bu muharebelerde mecruh ve maktul olarak uğradığı zayiat, pek ağırdır. Elimize birçok esir ve her nevi mühimmat ve malzeme geçmiştir. Düşman birçok köyleri yağma etmiştir. Bu köylerden bazıları hakiki bir felâket manzarası arzediyor.

Londraya göre harp haberleri mübalâğalı

Londra 11 (A.A.) — Salâhivetli İngiliz mahfillerinde, Yunanistanın zaferlerini mübalâğalı bir tarzda aksettiren bitaraf kaynakların haberleri itimatsızlıkla karşılanmakta devam ediyor. Bu haberlerin Alman ve İtalyan kaynaklarından mülhem olduğu ve İngilizleri yalan haberler işae etmekle ittiham için yapıldığına benziyor.

Bir İsvec ajansı, Yunan - Arnavutluk hududundaki vaziyeti hakkında haberler veriyor. Halbuki bu ajansın Atinada hicbir muhabiri yoktur. Binaenaleyh verdiği haberler de en büyük bir ihtirazla karşılanmaktadır.

Londradaki kanaata göre, esatirî kıymetleri bugün müdafaa için kahramanca savastıkları davanın kudsiyeti ile bir kat daha artmış olmakla beraber Yunanlılar adetçe faik ve aylardanberi taarruza hazırlanmış düşmana karsı harbediyorlar. Bunlar kahramanca mukavemet edebilirler. Fakat hicbir salâhiyeti olmıyan bazı ajansların Yunanlılara atfetmek istedikleri gürültülü muzafferiyetleri elde etmek biraz müşküldür.

İtalyanların resmî zayiat listesi

İtalyada bir mahal 11 (A.A.)— İtalyan umumî karargâhı, ilkteşrin ayı içinde ölenlerin listesini neşretmiştir.

Anavatan topraklarında 6 maktul vardır.

Simali Afrikada 58 maktul, 137 yaralı ve bir kayıp vardır.

Şarkî Afrikada 13 maktul, 27 yaralı vardır.

Donanma zabitan ve mürettebatı arasında 128 maktul, 250 yaralı, 312 kayıp vardır.

Tayyareciler arasında 57 maktul, 57 yaralı ve 54 kayıp vardır.

Şimali Afrikada yerli kıtaat arasında 20 maktul ve 53 yaralı vardır.

Uruguay Amerikaya üs verdi

Montevideo 11 (A.A.)— Stefani ajansından: Uruguay hükûmeti, Amerika kıt'asının müdafaası için kendi arazisinde deniz ve hava üsleri tesisine müteallik olarak Birleşik Amerika ile bir takım itilâflar akdetmiştir.

Uruguayın harek üsleri tesis edilecek olan bu arazide hükümranlık haklarını muhafaza edeceği tasrih edilmektedir.

Birleşik Amerika, malzeme, amele ve teknisyen verecektir.

Montevideoya 16 kilometre mesafede kâin Carrascoda bir hava üssü ve Rio de Laiplatanın mansabında bir deniz üssü vücude getirilecektir.

İngilizler Manş sahillerini bombeladı

Londra 11 (A.A.)— Evvelki gece İngiliz bombardıman tayyareleri Manş sahillerinde Lorient, Calais ve Boulogne limanlarına şiddetle hücum etmişlerdir. Bu hava akınları hakkında şimdiye kadar tafsilât alınamamıştır. Bütün tayyareler üslerine dönmüşlerdir.

Silâhlara 4 milyar İngiliz lirası ayrıldı

Vasington 11 (A.A.) — Muazzam silâhlanma programını tahakkuk ettirmek maksadile gece gündüz çalısılmakta ve bir dev gayreti sarfedilmektedir. Tahakkuku için dört milyar İngiliz liralık tahsisat ayrılmış olan bu program B. Ruzveltin «harbe girmeden İngiltereye yardım etmek icin ne lâzımsa yapmak» kelimelerile ifade ettiği programının icra safhasının ilk merhalesidir.

Sudanda 262 italyan esiri alındı

Kahire 11 (A.A.)— Sudan hududunda muharebeler devam etmektedir. Cassala bölgesinde alınan esirler 262 ye baliğ olmuştur. Gallabatda alınan esirlerin sayısı henüz tesbit edilmemiştir.

Laval Fas valisile görüştü

Londra 11 (A.A.)— D. N. B. ajansına göre Pierre Laval dün Fas umumî valisi General Noguesi kabul etmiştir. General Nogues Lavala Fas arazisindeki vaziyet hakkında izahat vermiştir.

Kanadalı ilk pilot kafilesi geliyor

Londra 11 (A.A.)— İvning Standartda neşrettiği bir makalede Şarlton gelecek sene İngilterenin hava hakimiyetini elde edeceğine dair Başvekilin sözlerini tahlil ederek bunun sebeplerini söyle izah ediyor:

İngiliz tayyare fabrikalarının imal kabiliyeti gittikçe artmaktadır. Kendi imalâtımıza yakında Amerika ve Kanada imalâtını da vani ayda bin tayyare daha ilâve edeceğiz. Vâkıa Almanlar tayyarecilerine yeni tayyareler kullandırıyorlar. Fakat yakında bizim de veni avcı ve bombardıman tayyarelerimiz hazır olacaktır. Şimdi düşmanın kullanmakta olduğu tayyarelere nasıl hizmette bulunan tayyarelerimiz üstün ise yeni tayyarelerimizin de düşman tayyarelerinden daha seri, daha iyi teslih edilmiş ve mukavemetli olacaklarını zannettirecek haklı sebepler vardır. İmparatorluk için hâzırlanan plân mucibince yetişmiş ilk Kanadalı pilot kafilesi de birkaç haftaya kadar gelmiş olacaktır. İnce bir su halinde akmağa başlıyacak olan tayyareci kafileleri bir müddet sonra bir sel olacaktır. İngiliz bombardıman tayyarelerinin şimdiye kadar yaptıkları akınlar yakında yapmak kabiliyetinde olacakları akınların yanında hiç kalacaktır.

İtalyanlar çöle bomba atıyorlar

Kahire 11 (A.A.)— Mısır Millî Müdafaa Nezareti tarafından neşredilen bir tebliğe göre, İtalyan tayyareleri İsmailiye civarlarında çöle bombalar atmışlardır. Zayiat yoktur. Maddî hasar pek hafiftir.

Molotof Berlinde

(Basmakaleden devam)

etmekti. Halbuki, harp kısa zamanda bitirilemediği gibi İngilterenin mağlûp edilmesi imkânı da kaybedilmiştir. Zaman ve imkân İngilterenin lehine çalışmıya başlamıştır.

Filhakika, Almanya on dört aylık harp atılganlığı içinde hemen hemen Avrupa kıt'asını işgali altına almıştır. Polonya, Çekoslovakya, Avusturya, Holanda, Belçika, Danimarka, Norveç, Fransa, Romanya Alman ordularının istilâsı altındadır. Fakat, bütün bunlar asıl gayeye, yani İngiltereyi mağlûp ve istilâ eylemek gayesine varmanın yolunu dahi açmıya kâfi gelmemiş; bilâkis Almanyayı yormuş, iktısadî ablukanın genişlemesine, kaçamak noktalarının kapanmasına imkân vermiş, İngiltereye harb hazırlıklarını yapmak hususunda da vakit ve fırsat kazandırmıştır. Zaman ilerledikçe İngiltere kuvvetlenmekte, mihver yorulmaktadır. İşte, bütün bu şartlar karşısındadır ki mihver ikinci Brenner mülâkatı ile askerî harekâta müterafik olarak tekrar siyasî faaliyet safhasına geçmiştir.

Birinci safhada İspanya ve Fransa ile müzakerelere geçilmiştir. Bunu Almanaynın Romanyayı işgali ve İtalyanın Yunanistana tecavüzü takip etmiştir.

Almanyanın Romanyaya yerleşmesini ve Karadenize inmesini; Yunanistana İtalyanın saldırıp harp ateşinin Balkanlara sıçratılmasını takiben de Berlin, Molotofu görüşmiye davet etmiş bulunuyor.

Bu mülâkat etrafındaki ihtimalleri yukarıya beş madde halinde sıraladık. Bunların beşi de dünyanın bugünkü durumu içinde biribirinden farksız ehemmiyet ifade eden mevzulardır ve herşey Sovyet Rusyanın alacağı vaziyete bağlıdır. Bugüne kadar Sovyetler harbin dışında kalmak, emniyetlerini tesis eylemek ve harbi memleketlerine getirecek hiçbir ihtilâta fırsat vermemek yolunda yürümüşlerdir. Almanyadan alacakları teklifleri nasıl karşılıyacakları malûm değildir; herhangi bir hüküm vermek ve mütalea yürütmek de esasen doğru değildir. Vâkıalar kısa ve yakın fasılalar içinde Berlin temaslarının neticelerini de herhalde birer birer ve kendiliğinden ortaya koyacaktır. Ancak biz şahsan o kanaatteyiz ki, Sovyet Rusya yine herhalde bitaraf kalmayı ve bu arada kendisinin haldeki ve istikbaldeki menfaatlerini gerek Balkanlarda, gerek her sahada emin bulundurmayı tercih yolunda yürüyecektir.

ETEM İZZET BEİNCE

SON 24 SAAT içindeki Hâdiseler

(Bu yazının metinleri Anadolu Ajansı bültenlerinden alınmıştır.)

Telhis eden: MUAMMER ALATUR

Yunan - İtalyan harbi, Yunanlıların lehine olarak inkişafta devam ediyor. Yunan sağ cephesine yapılan bir İtalyan taarruzu püskürtülmüştür. Ve 80 esir alınmıştır. Atinada askerî mahfiller, harekâttan memnuniyet beyan etmektedir. Pindos bölgesinde Yunanlılar, İtalyanlara ağır zayiat vedirmiş, birçok esir alınmıştır.

Buradaki muharebede İtalyanlar 14 tayyare kaybetmiştir. Yunanlılar da bir tayyare kaybetmiştir. Bu muharebe sonunda Pindus mıntakasında Yunanlılar hafif bir ilerleme kaydetmişlerdir. İtalyanların Kalamas nehrini geçtikleri Atinada tekzip edilmektedir.

Diğer taraftan Yunanistan seferberliğini muvaffakiyetle bitirmiş, yarım milyon insan silâh altına alınmıştır. Birçok Arnavutlar da Yunan ordusuna yazılmak üzere müracaat etmektedir.

İNGİLİZ YARDIMI

İngilizlerin son iki günde yardım faaliyeti bihassa artmıştır. Avlonyadaki İtalyan hava üssüne yapılan bir akında, bir cok İtalyan tayyaresi tahrip edilmiştir. Brendizi üzerinde yapılan bir keşif uçuşunda da bir İtalyan avcı tayyaresi ağır hasara uğratılmıştır. Bütün bu hava faaliyeti esnasında iki İngiliz tayyaresi üssüne dönmemiştir.

İTALYAN KUMANDANI DEĞİŞTİ

İtalyanların bir iddiasına göre Epirde İtalyan süvarileri Vunos nehrine kadar ilerlemişler, bir topu susturmuşlar ve bazı silâhlar iğtinam etmişlerdir. İtalyanların resmen tebliğ ettiğine göre Arnavutluktaki kıt'aların başkumandanı değiştirilmiş, bu vazifeye genelkurmay başkanı General Soddu tavin edilmiştir.

TÜRKİYENİN ASİL HAREKETİ

Atinada çıkan Eleftron Vima gazetesi başmakalesinde bilhassa diyor ki: «İtalyaya karşı mücadelesinde bütün dünya Yunanistanın yanındadır. Bilhassa Türkiye bütün mevcudiyetile, bütün ruhile Yunanistanın yanındadır. Ankara Yunan ordusu harekâtının yalnız Yunan istiklâlini değil, Türkiyenin de istiklâlini müdafaa ettiği telâkkisindedir. Asil, samimî ve mert Türk milletinin bütün tarihinin bariz vasfı olan azimkârlıkla Yunan davasını benimsemiş olduğunu Yunan ruhu asla unutmıyacaktır.»

HAVA HARPLERİ

İngiliz Hava Nezaretinin bildirdiğine göre, şimali İtalyadaki silâh imalâtı merkezine cumartesi gecesi yapılan taarruzlar çok mühim neticeler vermiştir. Torina üzerinde aydınlatıcı fişekler atılmış, Fiat motör fabrikasının üzerine bombalar atılmıştır. Fabrika sahasında büyük infilâklar olmuş, bu infilâkları yangınlar takip etmiştir. Yangınlar fasılasız yarım saat devam etmiştir. Milânda da Pirelli elektrik fabrikası bombardıman edilmiştir.

Cumartesi gecesi İngilizler Münihe de hücum etmişler, burası - nın bombardımanı 90 dakika sürmüştür. Bavyeranın demiryolu merkezi, garlar, hangarlar tahrip edilmiştir.

AFRİKA HARBİ

İngiliz tayyareleri Afrikada Libyadaki İtalyan üssünü ve Tobruk limanını muvaffakiyetle bombardıman etmişlerdir. İngilizler Brendizi limanını da bombalamışlar, vapurlara, rıhtıma, doklara isabetler kaydedilmiştir.

İtalyanlar, Romada hava hücumlarına karşı tedbirler almışlardır. İtalyanlar, İngilizlere karşı mukabelebilmisilden bahsetmektedir. Evvelki gün bir İtalyan filosu Malta üzerinde uçmuştur. Bir İtalyan tayyaresi hasara uğratılmıştır. Fakat, İtalyanlar hiç bomba atmamışlardır. İtalyanlar, Süveyş kanalının şimalinde Port - Fuade birkaç bomba atmışlarsa da hasar ve zayiat yoktur. İskenderiyeye de bombalar atılmış, fakat, zayiat kaydedilmemiştir. Kahirede de harbin başından beri en uzun alârm işareti verilmiştir. Bir saat kırk beş dakika sürmüştür.

İngiliz Harbiye Nazırı Edenin, orta şarktaki seyahati esnasında, Habeş Kralı Necaşi ile görüştüğü bildirilmektedir.

MOLOTOFUN SEYAHATİ

Londradan bildirildiğine göre, Sovyetler Birliği hariciye meclisi reisi Molotof, Moskovadan Berline hareket etmiştir. Bu ziyaret, geçen yıl Moskovaya gelmiş olan Alman Hariciye Nazırı Ribbentropun ziyaretini iade maksadile yapılmaktadır.

Berlindeki elçimiz Hüsrev Gerede, Almanyanın Türkiye sefiri Fon Papen şerefine bir ziyafet vermiştir. Bu ziyafette, Alman hariciyesine mensup birçok zevat bulunmuştur.

Çin Hariciye Nazırı, Şanghay Fransız imtiyazlı bölgesinde bulunan Çin mahkemelerinin Nankin hükûmetine devredilmesini Fransız hükûmeti nezdinde şiddetle protesto etmiştir.

ÇEMBERLAYN ÖLDÜ

Eski İngiliz Başvekili Neville Chamberlain evvelki gece ölmüştür. Çemberlayn ölmeden evvel komaya girmişti. Ölüm sakin olmuştur. Çemberlayn 71 yaşında idi.

Çemberlayn 1869 senesi martının 18 inde doğmuştu. Meşhur İngiliz devlet adamı jozef Çemberlaynin ikinci karısından dünyaya gelmiş olan oğlu idi. Son Telgraf İngiliz hükûmetine ve milletine samimî taziyetlerini bildirir.

ELÇİLİKLERDE

İngilterenin Ankara büyük elçiliği müsteşarı M. Morgan elçiliğe terfi etmiştir. Morgan Türkiyedeki müsteşarlık vazifesine devam edecektir.

Yeni İran büyük elçisi Anuşirivan Sepahobodi ve zevcesi Ankaraya gelmişlerdir.

BİR KORSAN GEMİSİ

İngiliz gazeteleri, Atlantik denizinde bir Alman korsan gemisinin bulunduğunu ve gemi kafilelerine hücumlar yaptığını yazmaktadır. Bu geminin bir cep kruvazörü mü, yoksa, bir ağır kruvazör mü olduğu henüz belli değildir.

İnönü Ulus başkanlığının 2 inci yılında

(1 inci sahifeden devam)

Bu itibarladır ki, Türk milleti dünyanın bugünkü şartları içinde ve karşısında güvencini kendi büyüklüğünde bulurken ayni zamanda en farksız ve başabas bir ölçü ile İsmet İnönünün dehasında ve idaresinde de buluyor ve böyle eşsiz bir Şefe sahip ve malik bulunmasının gurur ve hazzını duyuyor.

İki yıl boyunca hayat ve tarih karşısında deruhte ettiği ulus başkanlığını en emin ve en salim, ayni zamanda en kudretli ve en keskin bir millî varlık yürüyüşü içinde daima daha üstüne, daha kuvvetliye, daha iyi ve olguna götüren Millî Şef İnönünün basımızdaki bugünkü mevcudiyetini tarihimizin ve talimizin bize en büyük müzahereti ve lûtfu saymakta muhakkak ki, her Türk tereddütsüzdür ve her Türk onun millî rehberliği etrafında örülen vekpareliğin özü ve harcı içindedir.

ETEM İZZET BENİCE

Asker gözile capherle

(1 inci sahifeden devam)

arazide harekete ve harbe hususî bir şekilde hazırlanmış güzide askerlerden müteşekkil olması icap eder.

Bütün bunlardan başka, İtalyan üslerine ve mevzilerine taarruzlarını mütemadiyen arttıran İngiliz hava kuvvetlerinin Yunanistanda tesis ettikleri üslere gün geçtikçe daha iyi yerleştiklerini göstermektedir. Bunu da İtalyanlar aleyhine bir nokta olarak kaydetmek icap eder.

Herhalde Yunanlıların harekâtında bugünlerde yeni inkişaflar bekliyebiliriz.

Arabacı İsmail ağır yaralandı

İsmailin idaresinde 75 numaralı yolcu arabası dün gece saat 21 de Haydarpaşa hastanesi önünden geçmekte iken şoför Zekeriyanın idaresindeki 1918 numaralı otomobil carpışmıştır. Müsademe neticesinde arabacı İsmail ehemmiyetli surette yaralanmış, arabanın beygiri de göğsünden yaralanmıştır.

Ankara treninde ârıza

Ankara Ekspresi bu sabah lokomotifin makinesine ârız olan bir sakatlıktan dolayı 2 saat 25 dakika gecikmiş ve saat 11 i 20 gece Haydarpaşa istasyonuna gelmiştir.

Avrupa treni gecikti

Bugünkü Avrupa konvansiyonel treni 4 saatlik bir teehhürle 11 bucukta gelmiştir. Dünkü tren de 6 saat gecikmiştir.

İtalyan Kralının doğum yıldönümü

Bugün İtalyan kralının doğum yıldönümüdür. Bu münasebetle sabahleyin saat 10 da Sent Antuan kilisesinde bir dinî âyin yapılmıştır.

Deniz Harp okulu 164 yaşında

Heybelideki deniz harp okulu - muzun 164 üncü senei devriyesi önümüzdeki pazartesi günü büyük merasimle kutlanacak, sabahleyin mektepte tören yapılacaktır.

Romanya zelzelesi kurbanları artıyor

Stefani ajansının bildirdiğine göre, evvelki gece, Bükreşte şiddetli bir zelzele olmuş, mühim hasara sebep olmuştur. Birçok ölü ve yaralı vardır. Carltonpalas yıkılmış, 500 kişi ölmüştür. Yeni inşa edilmiş olan hariciye nezareti binası bastan aşağı harap olmuştur. Şehrin hemen bütün binaları hasara uğramıştır. Yüzlerce kubbe, ocak ve kule yıkılmıştır. Paniğe uğrıyan halk sokaklara fırlamıştır. 14 katlı telefon müdiriyeti binası çok hasar görmüştür. Diğer vilâyetlerde de hasar ve zayiat olduğu anlaşılıyor. Şehrin merkezinde altı sinema olan on katlı bir bina tamamen yıkılmıştır.

Bulgaristanda da ayni saatlerde şiddetli bir zelzele duyulmuştur. Bazı mıntakalarda yaralılar ve hasar vardır. Romanya ile telefon muhaberesi kesilmiştir.

Zelzele hafif olarak Yugoslavyada da hissedilmiştir.

Bükres 11 (A.A.) — Dün sabahki zelzele neticesinde ölenlerin sayısı takriben bin kişi olarak tahmin edilmektedir.

Petrol kuyularının bulunduğu Ploesti ve Galatz mıntakasında mühim hasarlar husule gelmiştir. Tesisat tamamile harap olmuştur.

HASARA UĞRAYAN ŞEHİRLER

Bükreş 11 (A.A.) — Stefani ajansından:

Rasathanenin bir tebliğinde Romanyanın birçok yerlerinde tahribat yapmış olan zelzelenin 4 dakika devam ettiği tasrih olunmaktadır.

Evaletlerden gelen ilk haberler, hevecan verecek mahiyettedir.

Hasara uğrıyan sehirler, şunlardır: Barlat, Tecuci, Kalas, Yerkövü, Euzou, Ramnicul, Sarat, Ploesti, Husi, Campina.

Telefonlar işlivememis ve her tarafta tren münakalâtı durmuştur.

Simdiye kadar alınan haberlere göre yalnız Kalas'ta 21 kisi ölmüş 100 kisi yaralanmıştır. Elektrik santralının evlerin üzerine düşen yüksek tansiyonlu kabloları yangın cıkarmıştır. Büyük kilise ile Sante - Helene kilisesi yıkılmıştır.

Şimendifer istasyonu ile bir takım fabrikalar, tamamile harap olmuştur.

Civardaki birçok evler yıkılmıştır.

Buzau'da zelzelenin tesiratı pek feci olmustur.

MACARİSTANDA DA DUYULDU

Budapeste 11 (A.A.) — Stefani ajansından:

Romanyada hasarata sebebiyet vermiş olan zelzele, vukarı Transilvanyanın, garbî Macaristanın bazı noktalarında hissedildiği gibi hafif olarak Budapeştede de hissedilmiştir.

Nagyvarad, Marosvas - Arnely, Nagy Zalonta ve Sepsiszentgyorgyde ehemmiyetsiz hasarat vukua gelmistir. Telefat yoktur.

RUSYADA ZELZELE

Moskova 11 (A.A.) — Stefani:

Sovyetler Birliğinin birçok merkezlerinde alınan haberlere göre Rusya'da merkezî Romanyada bulunan siddetli bir zelzele hissedilmiştir. Zelzele yalnız Basarabyada ve bilhassa Kissiev'de hasaratı mucip olmuştur. Bu şehirde birkaç bina hasara uğramıştır.

BU SABAH EDİRNEDEN ALDIĞIMIZ MALUMAT

Bu sabah Edirneden aldığımız malûmata göre Tuncanın yükselmesi 4,50, Mericin 4,60 metreye çıkmışken gece yarısından sonra sularda 4 santimlik bir düşme kaydolunmuştur. Fakat sürekli yağmurlardan bu düşmeye pek itimat edilmemektedir. Türk - Yunan arazisi de sular altında kalmıs. Edirnede elektrik fabrikası önündeki evlerden bazıları bosaltılmıştır. Bosna köyünden haber beklenmektedir.

DIŞ POLİTİKA

Çin - Japon harbi

(2 inci sahifeden devam»

ya'yı nasıl bir vaziyete düşürmüştür?

Evvelâ İngiltere ile Amerika arasındaki tesanüdü takviye etmiştir. İkincisi İngiltere Birmanya yolunu açmıştır ve nihayet Ruzveltin seçimini temin etmiştir.

Pakt imzalanalı henüz iki ay olmadığı halde japonyanın gerek politika, gerek askerî bakımdan vaziyeti zerlaşmıştır. Japonya, kuvetli bir İngiliz - Amerikan tesanüdü karşısındadır. Bu Anglo - Sakson blokuna karşı Japonya, Almanya'dan ve İtalyadan yardım bekliyemez. Diğer taraftan Birmanya yolunun açılmasile Çin canlanmış ve Japonlara karşı taarruza geçmiştir. Bir kaç günden beri gelen haberler, Çinlilerin birçok şehirleri istirdat ettiklerini bildirmektedir. Bu zor şartlar altında Japon militaristleri, gururlarına galebe çalarak istihfaf ve istihkarla bahs ettikleri Sovyetlere yaklaşmışlardır.

Hülâsa Japonya Almanya'dan ve İtalyadan daha büyük bir çıkmaz içinde görünüyor. Ve bu çıkmazdan kurtulmak için adım attıkça, daha derin çamur içine batmaktadır.

Bulgarlara hakaret etmeyiniz

(1 inci sahifeden devam)

on misli fazla bir düşmana karşı harbetmekliğimiz kasdediliyorsa, sunu hatırlatalım ki, biz tarihimizde adetçe çok faik düşmana karşı ilk defa harbetmiyoruz. Yunanistan ilk çağlarda olduğu gibi orta çağda ve son çağın istiklâl mücadelelerinde de en parlak ve en serefli muzafferiyetlerini işte bu gibi savaslarda kazanmıştır.

Fena bir evde iki kadın yakalandı

Sishande Kıble sokağında Ferah apartımanının alt kısmında oturan Madam Esterin dairesini gizli randevu evi haline getirdiği haber alınarak dün burada bir cürmü - meşhut yapılmıştır.

Neticede iki genç kadınla üç erkek münasebetsiz vaziyette yakalanmışlardır. Kadınların ikisi de hastalıklı çıkmış, daireler mühürlenmiştir.

Diğer taraftan ahlâk zabıtası memurları genel evlerde yaptıkları kontrollerde vesikasız çalıştırılan üc kadın da yakalamışlardır.

Mecidiye köylüler su ve yol istiyor

(1 inci sahifeden devam)

belediyeye müracaat ettik. Bütün masrafları yüklenerek köyümüze terkos getirtmek istedik. Çeşme yapıldı. Altı aydır su verilmedi. Köyün iç yolları da ekseriyetle bozuktur. Bunları belediye niye görmüyor?»

İstanbul'da TYRONE POWER - SONİE HENİE
tarafından icat edilecek olan
"BACAK TO BACAK,, Dansının
önümüzdeki Perşembe akşamından itibaren
SARAY Sinemesında
İraesine başlanacak
KARLAR ALTINDA
Filminde öğrenmiye hazırlanınız.

Beyoğlunda ilk defa
ŞARK Sinemasında
(ESKİ EKLER)
Bugün matinelerden itibaren
ÇİN VE JAPON MUHAREBESİNİN FECAYİİNİ
Musavver muazzam film
GENERAL YEN
BARBARA STANWICK - NİLS ASTHER
TÜRKÇE SÖZLÜ
Mevzuun azametile mütenasip bir surette sahneye vazolunan meşhur rejisör FRANK KAPRA'nın muhteşem bir şaheseri
PROGRAMA İLÂVETEN: BARONES VE UŞAĞI. ANNA BELLA - WİLLİAM POWER Fransızca sözlü

Meşrutiyetten Mondros mütarekesine kadar

PERDE ARKASINDA OYNAYANLAR?

Yazan: İskender F. SERTELLİ *No. 26*

Hariciye Nazırı Noradonikyan afendi, hiç bir kuvvete istinat etmeden, devleti harbe sürüklemişti.

Bu camia içinde, Rum, Yahudi, Sırp, Ulah, Bulgar, Ermeni hasılı Osmanlı tebaasından olan her gayri müslim, Türkün yanında hatta çok defa fevkinde yer alıyordu.

Kâmil paşa kabinesinde Hariciye nazırı olan Noradönikyan efendinin kırdığı potlar bini aşmıştı. Bunlardan birkaç misal zikredelim:

1— Bir gün İngiliz sefiri Babıâliye geliyor. Hariciye Nazırı Noradönikyan efendi ile görüşürken:

— Harbe girmek temayülü gösterdiğinizi görüyorum. Acaba, Balkanlar üzerinde nüfuzu olan büyük bir devletten garanti mi aldınız? diye soruyor.

Noradönikyan efendi cevap veriyor:

— Hayır. Hiçbir devletten en ufak bir garanti bile temin etmiş değiliz. Biz eski İngiliz - Osmanlı an'anevî dostluğuna bugün her zamankinden fazla güveniyoruz. Harbe girersek, ve büyük Britanya devleti bize lâkayt kalırsa, bu an'anevî dostluğun manası kalır mı?

— İngiltere devleti hiçbir zaman Osmanlı hükûmetini bilhassa Trablusgarp harbinden sonra yeni ve tehlikeli bir maceraya atılmış görmek istemez, ekselâns!»

2: «Kâmil paşanın hariciye nazırı Noradönikyan efendiye büyük bir itimat ve teveccühü vardı. Bir gün, Kâmil paşa, Noradönikyan efendiye soruyor:

— Balkan harbi karşısında yarınki vaziyetimizi, İstanbulda bulunan herhangi bir ecnebi elçisile tetkik ve münakaşa ettiniz mi?

— Evet paşam. Amerikan sefiri çok iyi dostumdur. Geçen gün beni ziyarete geldiği zaman aramızda şöyle bir konuşma geçti:

Ben — Balkan harbinin ihtilât yapması ihtimali var mıdır?

Sefir — Zannetmem.

Ben — Küçük devletlerin Türkiye aleyhinde ittihat etmesine ne dersiniz?

Sefir — Cinnettir, derim. Çünkü, Türkiye yarı Asya, yarı Avrupa devleti olarak kaldıkca, her zaman, onlardan çok daha kuvvetli bir mevkidedir.

Ben — İngilterenin, Balkan harbi karşısındaki lâkaydisine ne dersiniz?

Sefir — Lâkayt kaldığını zannetmiyorum. Belki siz öyle görüyorsunu, ekselâns!»

3: «O devirde Şehremini bulunan Operatör Cemil paşa, bir gün, Kayinpederi Seyhülislâm Cemalettin efendiyi görüyor:

— Balkan harbine niçin girdik? diye soruyor.

Cemalettin efendi şu mealde bir cevap veriyor:

«— Bundan ben de şahsan çok meyusum. Noradönikyan efendi bizi aldattı. Her gün vükelâ meclisinde: (Harp, gayrikabili içtinap bir vaziyet aldı diyorsam, bana inanmız!) diyerek, hepimizi mütemadiyen harbe girmeğe teşvik eder dururdu. Biz o zaman, hariciye nezaretinde bulunan bu zatın bir şeyler bildiğini zannederdik. Meğer bir şeyden haberi yokmuş.. İlâh» (1)

(1) eski şehremini operator Cemil paşanın hatıralarından: S 105 ve 94

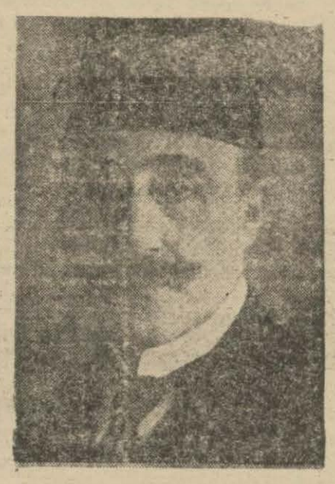

Veliaht Yusuf İzzettin Efendi

Böyle bir hariciye nazırının söylediği sözlere ne buyrulur? Birinci meseleyi ele alalım: İngiliz sefiri, kendisine bu işin neticesi vahim olduğunu açıkça söylediği ve hiç bir garanti vermek imkânı olmadığını ima ettiği halde, Noradönikyan efendi (an'anevî bir dostluk) kılıçsine güvenmesi ne demektir? Böyle bir an'aneye bel bağlıyarak, bir milleti harbe sürüklemek memlekete ihanetten başka bir şey midir?

İkinci misale gelelim:

Amerika sefiri açıktan açığa diyor ki: — İngiltere devleti bu mesele karşısında lâkayt kalamaz.

O halde Noradönikyan efendi ile beraber, kabine reisi Kâmil paşanın İngiltere hükûmetinden esaslı bir garanti almağa ve hiç olmazsa el altından yardım görmeğe teşebbüs etmesi icap etmez miydi?

Halbuki, bütün millet, o zaman, Osmanlı devletinin Büyük Britanya hükûmetile bir dostluk muahedesi akdettiğini ve arada esaslı bir itilâf imzalandığını sanıyordu.

Demek ki, Osmanlı devleti, hiç bir garantive, hiçbir siyasî teminata istinat etmeden Balkan harbine girmiş bulunuyordu.

Kâmil Paşa ile Nöradönikyan efendinin mes'uliyetleri meydanda durup dururken bu hiyanetlerinin hesabı bile sorulmamıştı.

Noradönikyan efendi bu devleti sebepsiz olarak harbe sürükleyen siyasî bir mücrimdi. Fakat, ötekiler gibi o da cezasız bırakılmıştı.

Üçüncü misale diyecek söz bulunur mu?

Noradönikyan efendinin, Osmanlı devletini Balkan harbine zorla iştirake mecbur kıldığını, arkadaşlarını her gün - sebebi hâlâ meçhul kalan bir gayretle - harbe teşvik ettiğini, bugün hayatta bulunan operatör Cemil paşanın ağzından da dinliyoruz. Operatör Cemil Topuzlu, Balkan harbinde sadece Noradönikyan efendiyi mes'ul görüyor.

Halbuki, tarih, bu harbe zemin hazırlıyan İbrahim Hakkı paşa kabinesini ve ondan sonra Balkan harbine giren Kâmil paşa ve arkadaşlarını da harp mes'ullerinin başında kaydedecektir.

(Devamı var)

MAZON MEYVA TUZU

Müferrih ve midevidir

İNKIBAZ, KAZIMSIZLIK, MİDE BULANTI ve BOZUKLUĞUNDA, BARSAK TEMBELLİĞİNDE, MİDE EKŞİLİK ve YANMALARINDA emniyetle kullanılabilir.

Mide ve Barsakları temizler, alıştırmaz ve yormaz. MAZON isim ve HOROS markasına dikkat.

Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü İlânları

İzmir Hattı Salı Aralık Postası

12 ikinciteşrin 940 Salı gününden itibaren İzmir hattı Salı aralık postası yapılmıyacaktır. 10690

Baş Vekâlet Devlet Mateoroloji İşleri Umum Müdürlüğünden:

Başvekâlet Devlet meteoroloji işleri umum müdürlüğü teşkilâtı için yapılacağı önce ilân edilmiş olan memur müsabaka imtihanına müracaat kaydının kapanmış olduğu ilân olunur. 7509 _ 10624

Böbreklerden idrar torbasına kadar yollardaki hastalıkların mikroplarını kökünden temizlemek için HELMOBLÖ kullanınız.

HELMOBLEU

Böbreklerin çalışmak kudretini arttırır. Kadın, erkek idrar zorluklarını, eski ve yeni belsoğukluğunu mesane ıtıhabını, bel ağrısını, sık sık idrar bozmak ve bozarken yanmak hallerini giderir. Bol idrar temin eder. İdrarda kumların, mesanede taşların tesekkülüne mâni olur.

DİKKAT: HELMOBLÖ idrarınızı temizliyerek mavileştirir.

Sıhhat Vekâletinin ruhsatını haizdir. HER ECZANEDE BULUNUR.

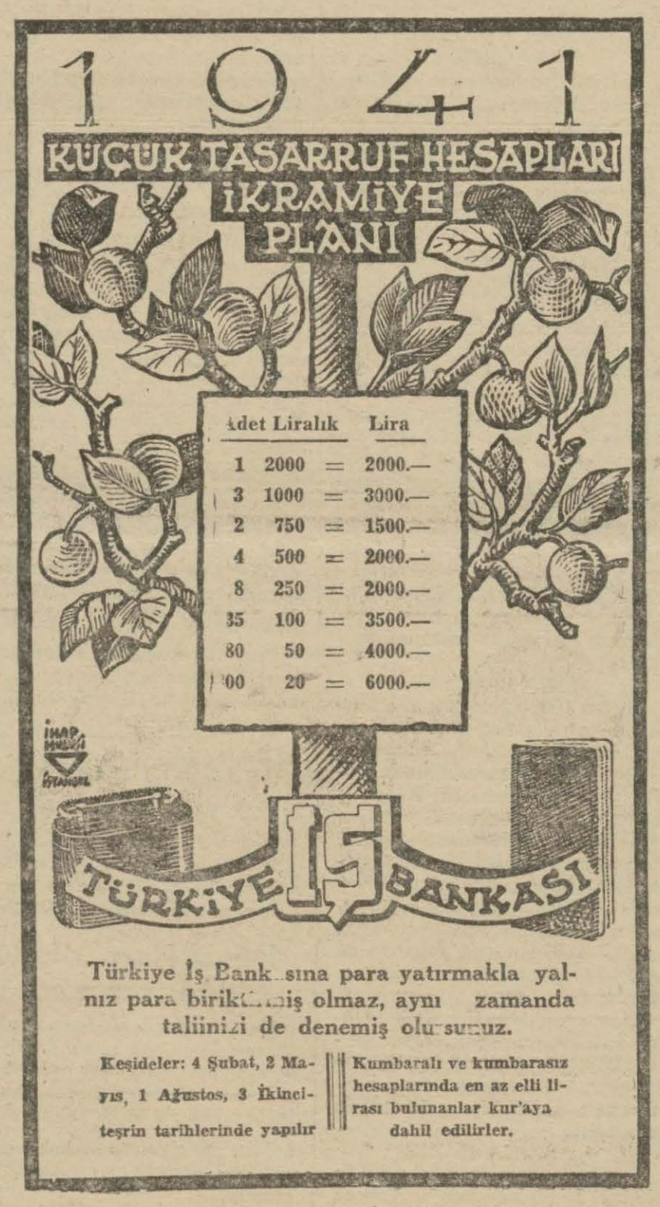

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, aynı zamanda taliinizi de denemiş olursunuz.

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır

Kumbaralı ve kumbarasız hesaplarında en az elli lirası bulunanlar kur'aya dahil edilirler.

Sahip ve neşriyatı idare eden Başmuharriri
ETEM İZZET BENİCE
Basıldığıyer: SON TELGRAF Matbaası

İstanbul asliye mahkemesi 9 uncu hukuk hâkimliğinden:

Galatada Arap cami Üsküp içi 2 No. da mukim Ali Dalmaz tarafından Galatada Arap Cami Üsküp içi sokakta İsmail kızı Şerife aleyhine açmış olduğu talâkın tescili ve nikâhın feshi davasının yapılmakta olan muhakemesinde: Dava olunanın ikametgâhı meçhul olduğu anlaşılmakla dava arzuhali sureti ve davetiye ve gıyap kararı mahkeme divanhanesine talik ve gazetelerle de ilânat icra edildiği halde mezbure cevap lâyihası vermemiş ve mahkemeye de gelmemiş olduğundan muhakeme gıyabında ve davacının vicahında cereyan ederek davacı iddiasını şahitle isbat ederek dinlettiği şahit Şerafettin Üner ve Emine ifadelerinde Ali Dalmazın 1341 senesi yaz mevsiminde karısı Şerifeyi boşadığını ve olvakittenberi taraflar ayrıldıklarını ihbar ve beyan etmelerile davacı Alinin kanunu medeninin mer'iyetinden evvel karısı Şerifeyi tatlik eylediğinin sübutuna ve mer'iyet kanunun 9 uncu maddesi mucibince evlenmenin zavali muteber olduğundan nüfus tesciline kaydının icrasına 18/6/940 tarihinde karar verildiği ilâm makamına kaim olmak üzere ilâ nolunur. 40/308

RADYO

Dalga Uzunluğu:

1648 m.	182 Kc/s.	120 Kw.
T.A.P. 31.7 m.	9465 Kc/s.	120 Kw.
T.A.Q. 19.75m.	15195 Kc/s.	20 Kw.

Saat 18.00 program ve memleket saat ayarı.

18.03 Müzik: Radyo caz orkestrası (İbrahim Özgür idaresinde)

18.40 Müzik: İnce saz.

19.15 Müzik: Musiki kaleydoskopu (Pl.)

19.30 Memleket saat ayarı, ve ajans haberleri.

19.45 Müzik: Beraber şarkı ve türküler.

20.15 Radyo gazetesi.

20.45 Müzik: Gitara soloları - Can Aybars tarafından.

21.00 Müzik: Dinleyici istekleri.

21.30 Konuşma.

21.45 Müzik: Radyo orkestrası (Şef Dr. E. Praetorius)

22.30 Memleket saat ayarı, ajans haberleri, ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukut borsası (Fiyat).

22.45 Müzik: Cazbant (Pl.)

23.25/23.30 Yarınki program ve kapanış.

1359 Hicri	1356 Rumi
ŞEVVAL 11	1 inci TEŞRİN 29

1940, Ay 11, Gün 316, Kasım 4
11 İkinciteşrin PAZARTESİ

Vakitler	Vasati Sa.	Vasati Da.	Ezani Sa.	Ezani Da.
Güneş	6	43	1	48
Öğle	11	58	7	03
İkindi	14	38	9	43
Akşam	16	55	12	00
Yatsı	18	29	1	34
İmsak	5	02	12	06

Göz Hekimi
Dr. Murat Rami Aydın
Beyoğlu - Parmakkapı, İmam sokak No. 2 Tel. 41553
Muayene ve her türlü göz ameliyatı fıkaraya parasızdır.

TÜRK TİCARET BANKASI A. Ş.

TÜRK TİCARET BANKASI A.Ş.

KUPONLU·VADELİ·MEVDUAT

Şehir tiyatrosu
İSTİKLAL CADDESİNDE KOMEDİ KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
DADI
Şehrin her tarafına otobüs temin edilmiştir.

RAŞİT RIZA TİYATROSU
11 pazartesi 12 salı Halide Pişkin beraber Beyoğlu Halk sinemasında beklenen büyük eser
(AKTÖR KİN)

Çocuk Hekimi
Dr. Ahmed Akkoyunlu
Taksim - Talimhane Palas No. 4
Pazardan maada her gün saat 15 den sonra. Tel: 40127

Diş Tabibi
Ratip Türkoğlu
Adres: Sirkecide Viyana otell sıraı birinci kat No. 26
Muayene saati: Öğleden sonra 14-20

DOKTOR
Feyzi Ahmet Onaran
Cildiye ve zühreviye mütehassısı
Adres: Babıâli Cağaloğlu yokuşu köşesinde No. 43. Tel. 23899

Dr. Hatız Cemal
LOKMAN HEKİM
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Divanyolu 104
Muayene saatleri: 2,5 - 6. Tel: 23398

KANSIZLIK

Kansızlık tedavisinde DESCHIENS sırubu kullanmak fayda verir. Bahusus Çocuklara, genç kızlar ve zayıf kadınlara.... DESCHIENS sırubu daima

DESCHIENS Sırubu
ancak Reçete ile satılır

YAVUZ SULTAN SELİM

Halifeler Diyarında

No. 38 Yazan : M. SAMİ KARAYEL

Turgut Reisin hal tercümesi

Yavuzun Türk donanmasını vücude getirmek için Haliçte vücude getirdiği tersaneler işe başlamıştı.

Yavuz, Arabistan ve Mısır fethinden sonra Akdenizi ve Akdeniz sahillerinde bulunan devletleri istilâ ederek Akdenizi bir Türk havuzu haline getirecekti.

Yavuz Sultan Selim, kaptanıderyası vasıtasile Turgut Reise ve Hızır Reise şu mealde bir fermanı hümayun yollamıştı:

— Şimdilik Akdenizdeki harekâtınızı durdurunuz. Vakti merhununa kadar hıristiyan devletlerle olan sulh ve mütareke münasebetimize halel getirmeyiniz.. Emir ve fermanım haricinde hareket etmemenizi ekiden tenbih eylerim.

Turgut ve Hızır Reisler ve sair Türk korsanları Yavuz Sultan Selimin fermanına uyarak bir müddeti muvakkate için hareketlerini tatil eylemişlerdi.

Turgut Reisin tercümei halini sırası gelmişken okuyucularıma arzediyorum. Bu namdar denizcinin siclini bilmek her Türke borçtur.

TURGUT REİSİN HAL TERCÜMESİ

Turgut Reis Barbaros Hayrettin paşa gibi korsanlıktan yetişmiş ve sonra Osmanlı imparatorluğu donanmasına alınarak Amiral rütbesine çıkmış bir Türk bahadırıdır.

Turgut Reis aslen öz Türktür. Menteşe sancağının Seroluz nahiyesine mensup bir köyde Veli namındaki bir çiftçinin oğludur. Doğduğu tarih (H. 890) dır.

Turgut, pederinin çiftçilik mesleğine girmeyip ruhunda kaynıyan bir saikle denizciliğe sülûk eylemiştir.

Turgut köyünde genç bir delikanlı iken tirendazlık ve pehlivanlık gibi zorbazu hüner ve sanatlarına heves ederek emsali arasında teferrüt eylemiştir.

Turgut biraz daha büyüdükten sonra denizciler arasına girerek bahriye fenlerinde mahir bir kaptan olma mertebesine çıkmıştır.

Turgut kaptanlık makamına çıktıktan sonra başlı başına denizlerde gemi gezdirmeğe başlamıştır.

Turgut Reis denizlerde başlı başına gemi gezdirir hale geldikten sonra korsanlığa başlamıştır.

O vakitler korsanlık her tarafta mergup bir san'attı. Hıristiyan denizcileri korsanlıkla âleme şan vermişlerdi. Denizlerde emniyet yoktu.

Turgut Reis bir gün denizde gezerken Mataban burnu açıklarına doğru seyreden iki büyük Venedik gemisine tesadüf etti. Bu gemilere hücum ederek cebren ve kahren zapteyledi.

Turgudun bir tek küçük gemisi vardı. Bu iki Venedik gemisini zaptile üç gemiye sahip oldu.

O devirlerde Türk korsanlarının melceleri şimalî Afrika sahilleri idi.

Turgut kesbi kuvvet edince o da Afrika sahillerini kendine makar ittihaz etti. Oralarda dolaşarak fırsat düştükçe Avrupa sahillerine tecavüzle yakar yıkardı. Hıristiyan gemilerine rasgeldikçe bahadırane hücumlarile zaptederdi.

Bu suretle az zaman içinde kendisini Avrupalılara tanıttırdı ve Akdenizin bir ikinci Barbarosu oldu.

Turgudun bu iştiharı bir felâkete düçar olmasına sebebiyet verdi. Hıristiyan donanması ve korsan gemileri Turgudun vücudünü ortadan kaldırmak için peşini bırakmıyorlardı.

Fakat koca Turgut küçük donanmasile ele avuca sığar takımından değildi.

Turgut, çok geçmeden başbuğ olmuştu. Akdenizde dolaşan Türk korsanları Turguda tâbi olmuşlar, onu kendilerine başbuğ yapmışlardı. Bu suretle Turgut Reisin emrinde otuz parça gemiden mürekkep bir donanma vücude gelmişti.

Turgut, otuz parça gemiye sahip olunca maiyetindeki tecrübeli Türk korsanlarile Korsika adası üzerine bir akın icrasına karar verdi.

Bu akını icra ettikleri sırada Amiral Dorya büyük bir donanma ile ansızın üzerlerine gelip maksatlarının tamamen icrasına mâni olduğu gibi vuku bulan muharebede galip dahi gelerek Turgudu esir aldı.

Amiral Doryanın donanması yüz elli parçadan mürekkepti. İçinde büyük kalyonlar vardı.

Turgut Reis esir düşmüştü. Dorya Turgudu birdenbire öldürmek istemedi. Onu eza ve cefa ile öldürmek yolunu tuttu.

Dorya, Turgudu zincire vurdu ve kırbaç altında kürek çekmeğe mahkûm etti.

Turgut, aylarca kürek çekti. Lâkin, Turgudun esaretini Barbaros Hayrettin paşa (o vakit ismi Hızır Reis ve bir korsandı) haber aldı.

Hızır Reis Avrupalıların belâsı idi. Akdenizi ve Akdeniz sahillerinde bulunan devletleri titretmişti.

Hızır Reis, derhal harekete geçti. Namdar Turgudu kurtarmak yoluna düştü. Amiral Doryaya haber yolladı:

— Eğer Tusgudu koyuvermiyecek olursan bütün İtalya sahillerini ve bilhassa Ceneve şehrini yakıp kül eyliyeceğim.

Amiral Dorya, Hızır Reisin bu korkunç haberini alır almaz Turgudu âzat eyledi. Kendi adamları vasıtasile Hızır Reise yolladı.

Görülüyor ki, bir Türk korsanı olan Hızır Reis (Barbaros Hayrettin paşa) koca bir devletin, koca bir donanmasını ve amiralını susturabilecek ve dediklerini yaptırmağa kadir olabilecek bir vaziyette idi.

Turgut, bu belâdan kurtulur kurtulmaz, Hızır Reisin kendisine hediye eylediği yedek gemisine binerek ve maiyetine de on dokuz parçadan bir korsan filosu alarak düşmanları üzerine saldırdı. Akdenizin dalgaları üzerinde süzülmüya başladı.

Turgut, düşman sahillerini yakıp yıkıyordu. İtalya ve İspanya sahillerinden hayır kalmamıştı.

Turgut, bir gün yedi sekiz parça gemi ile dolaşırken Cerbe adasının Kantra namındaki limanına gemilerini bağlamak için demirlemişti.

O vakitler, Kantra limanında beş on balıkçı evinden başka bir şey yoktu.

Turgut gemilerini yağlamakla meşgul iken Ceneviz asıllarından korsanlıkla meshur Vi conte di Cicale ismindeki amiralin kumandası altında yüz elli parçadan mürekkep olan koca bir Venedik, Ceneviz ve İspanya müttefik donanmalarının salgınına uğradı.

Müttefik donanma, Turgut Reisin Cerbe adasında olduğunu haber almıştı. Gelip yüz elli parça gemi ile Kantra limanı ağzını bağladılar.

(Devamı var)